

איטש לרענהו

לקט אמרות חז"ל
רעיונות, עובדות
והנהגות מגדולי
ישראל,
על מדות טובות
שמביאות לאהבת
הזולת הנלמדות
מפרשת השבוע

ליקוט ועריכה: יצחק בן אהרן
כל הזכויות שמורות למכון אהבת אמת
אסור להעתיק, לצלם ולהדפיס בלי רשות בכתב

מכון אהבת אמת – המרכז להעמקת ערכי אהבת הזולת

ע"ש ר' עבי יהודה דומוביץ ז"ל – רח' אבן עזרא 2 ירושלים 9242402
טל: 02-5671812 פקס: 077-7671812 דוא"ל: paypal: ahavemet@012.net.il

שבת קודש כה אדר תשפג: הדלקת נרות: ירושלים: 6:17 תל-אביב: 6:32 חיפה: 6:24 מוצאי שבת: ירושלים: 7:30 תל-אביב: 7:32 חיפה: 7:32 ר"ת: 8:09

פרשת ויקרא

ענה

מעלה לאדם שמקטין עצמו ונוהג בענה עם זולתו!

נלמד מהפסוק: "ויקרא אל משה" (פרק א-א)

וכתב בעל הטורים: א' ד'ויקרא" זעירא, שמשה לא רצה לכתוב אלא "ויקר" כדרך שנאמר בבלעם, כאילו לא נראה לו השם אלא במקרה. ואמר לו הקב"ה לכתוב גם ב"אלף" וכתבה קטנה. והכלי יקר הביא מהילקוט: "אלף" דויקרא זעירא. "אלף" לשון לימוד כמו "ואאלפך חכמה" (איוב לג-לג) ורמז שאין הלימוד מתקיים אלא במי שמקטין עצמו.

גם אצל אהרן מצינו עדות מפורשת בפסוק על התבטלותו המוחלטת לרצון השי"ת ללא כל חשבון אישי, שזה ממהות הענה האמיתית. זאת עפ"י ביאורו המקורי של הגרי"ש אלישיב זצ"ל וכך אמר:

כשנשלח משה להוציא את ישראל ממצרים חשש שמא יקפיד אהרן שלא קיבל שליחות זו. גילה לו הקב"ה שאדרבה "וראך ושמח בלבך". ודרשו חז"ל במדרש: "אילו היה יודע אהרן שהקב"ה מכתוב עליו "הנה הוא יצא לקראתך"...

בתופים ובמחולות היה יוצא לקראתו".
ולכאורה צ"ב, שמדברי חז"ל משמע כאילו חז"ל אהרן קדוש ה', אילו היה יודע שיפרסמו הכתוב היה עושה למשה טוב יותר ממה שעשה, היתכן לומר כך? ומה עוד שחז"ל אומרים שיש ללמוד מאהרן כיצד יש לקיים מצוה בלב שמחה!

אלא כך ביאר הרב אלישיב את דברי חז"ל: אילו ידע אהרן שהכתוב מכתוב עליו "הנה הוא יוצא לקראתך" וגו' כלומר: אילו היה לו איזו הוה אמינה שיש לאחיו קפידא עליו, הלא בתופים ובמחולות היה יוצא לקראתו, והיינו שהיה מראה כלפי חוץ את שמחתו כדי להוציא את מלבו של משה אחיו.

אך באמת אהרן כלל לא העלה בדעתו שאחיו משה יחשוב על כך [שהרי שניהם היו גדולים במדרגת הענה] וכל מה שעשה לשם שמים עשה, לכן לא ראה צורך "לשמוח" באופן שיראה בחוץ אלא רק "בלבו".

הגה"צ רבי אליהו הכהן מאיזמיר זצ"ל כותב (בספר שבט מוסר פי"ז) כי הענה היא סולם יאה שעליו אפשר לטפס ולהגיע לכל המדות היקרות. וכן הענה היא תחלת היראה וקיום המצוות.

למשל: אם הוא עשיר ויש ביכולתו לעשות צדקה, אם הוא עניו הרי הוא משבח כל שעה את השי"ת שנתן לו כח לעשות צדקה. ואעפ"י שעשה מצוות הרבה, דומה בעיניו כי כל מה שעושה איננו אפילו אחד מאלף שעשה עמו הקב"ה.

"מי אנוכי"...

בכנסייה הגדולה הראשונה בווינה (אלול תרפ"ג) התנדב הגר"מ שפירא מלובלין זצ"ל להיות ה"מתורגמן" של דברי החפץ חיים הישיש והחלש, שכן היה קשה לכל הקהל האדיר שמילא את האולם עד אפס מקום, לשמוע את דבריו.

וסיפר מהר"מ שפירא: כאשר התכופתי לקלוט מפי קודשו של החפץ חיים את ברכתו, נזדעזעתי ממש מאותה אנחה כבידה אשר פרצה ממעמקי לבו, ואשר לא כולם שמו לב לכך.

"מי אנוכי" - טען החפץ חיים כלפי עצמו - "אומרים לי שאני אברך את כולם ואני צריך להיות הפותח, מכיון שזהו לכבודה של תורה... אוי ואבוי! הלא כה מעט תורה רכשתי!"

הלמות עמלים - ח"ב

"עדיין עלי לתקן אחת המדות..."

לעת זקנותו שח המשגיח הגה"צ רבי יחזקאל לוינשטיין זצ"ל למקורביו ביוהכ"פ: כל תפלותי ובקשותי ביום הקדוש הזה הוא שהקב"ה יחון אותי לחיות לעוד שנה אחת כי עדיין לפני עבודה להשלים תיקון אחת המדות שלא מיגרתי עד תומה"...

התפלאו המקורבים: "היתכן שהמשגיח עמוס המוסר ועבודת המדות שהצליח לתקן מדותיו מלבד מדה אחת? היתכן?!"

הסביר המשגיח: כל זמן שיש בי עדיין רגש דק מן הדק של שביעות רצון מהכבוד שחולקים לי הרי זה סימן שאיני נקי לגמרי מהנאת הכבוד. וא"כ עדיין לא סיימתי תפקידי בעולם הזה ואני מבקש ארכה לחיות עוד שנה, לתקן כליל גם רגש זה!"

מתוך מאמר

הבורח מן הכבוד - למזרח...

הגאון רבי ברוך רוזנברג זצ"ל (ראש ישיבת סלבודקה) לא ידע כבוד מהו. כששאלוהו מדוע אינו מדפיס את שיעוריו, אותם כתב במשך כיוכל שנים, מדי שבוע בשבוע, השיב בענוותנותו וביטולו העצמי: "מסתמא אין בשיעורים אלו שום דבר אמת"... ותוך כדי דיבור הוסיף כמבקש לתקן: "אולי יש שם דבר אחד שהוא אמת"...

במשך חמישים שנות כהונתו בישיבה, לא ישב בכותל המזרח. אבל כשהיה מגיע להשתתף בשמחות של תלמידים או בני משפחה, מיהר להתיישב במזרח.

פעם הסביר את הנהגתו זו: אם לא ילך לשם, הרי יקראוהו לעלות ויפצירו בו וממילא כבר יהיה שיג ושיח בעניני כבוד, תהיה בריחה מכבוד לעין כל ולבסוף הוא יצטרך לוותר... לכן כדי למנוע זאת הלך מיד למזרח...

הלמות עמלים

שלא להכשל בגזל ממוזן

חברו !

נלמד מהפסוק: "אדם כי יקריב מכם" (פרק א-ב)

וכתב רש"י: "אדם" למה נאמר? מה אדם הראשון לא הקריב מן הגזל שהכל היה שלו, אף אתם לא תקריבו מן הגזל. עכ"ל.

פסק הרמב"ם (פ"א מגזילה ה"א): "כל הגזל את חברו שוה פרוטה עובר בלא תעשה שנאמר "לא תגזול". ואילו בהלכה ב' כתב הרמב"ם: "ואסור לגזול כל שהוא דין תורה". ויש להבין: מדוע דוקא בגזל שוה פרוטה עובר בלאו ולא בפחות מפרוטה. ועוד: שאם כן, מה הטעם שאסור לגזול אף כל שהוא?!

וכן סובר החינוך (מצוה רכט) שאיסור דאורייתא לגזול אפילו כל שהוא (ומקור דין זה בגמרא סנהדרין נ"ז) אבל הלאו ד"לא תגזול" אינו חל אלא בשוה פרוטה.

ומבאר החינוך טעמו של דבר "כי התורה לא תחייב אלא בדבר שהוא ממוזן, ופחות משוה פרוטה אינו נקרא ממוזן. אבל מכל מקום אסור הוא דבר תורה, כמו חצי שיעור שאין לוקין עליו והוא איסור דאורייתא". ואכן כך ביאר המגיד **משנה** (בפ"א מגניבה) שזה טעמו של הרמב"ם (וכן מבואר בסמ"ע חו"מ סי' שמ"ח סק"א).

ואולם ה"יד המלך" (פ"א מגניבה ה"ב) הקשה על ביאור זה "שאינן להשוות את דין חצי שיעור באיסורין לדיני ממונות, שבאיסורין יש ריבוי מיוחד לחצי שיעור, ואין ללמוד ממוזן מאיסור. ועל כן מבאר את שיטת הרמב"ם באופן אחר, עיי"ש.

טעם נוסף ניתן ללמוד מדברי רש"י (סנהדרין שם ד"ה צערא!) דמכיון שכתוב "לא תגזול" וכתוב "והשיב את הגזילה". משמע שרק דבר שהוא בר-השבה נקרא "גזל", וממילא פחות משוה פרוטה, כיון שאינו בר-השבה, שהרי איש ישראל מוחל על כך, לכן אינו בתורת "גזל" ואינו עובר על "לא תגזול". [כך להבנת ההקילות **יעקב** (סנהדרין סימן כה) ודלא כהבנת **המנחת חינוך** (מצוה קל) שמה שפחות משוה פרוטה אינו בר-השבה אין זה מטעם מחילה אלא מגזירת הכתוב].

אמרו חז"ל (סוטה יז): בשכר שאמר אברהם אבינו "אם מחוט ועד שרוך נעל" זכו בניו לב' מצוות, חוט של תכלת ורצועה של תפילין. ופירש"י: "שהבריה עצמו מן הגזל".

והקשו המפרשים: הרי אין זה גזל, ומן הדין אינו חייב להשיב, שהרי הוא כמציל מן הנהר ומן הגייס או מן הליסטים שנתייאשו הבעלים והרי אלו שלו?!

עוד נוסף ונשאל, גם בלאו הכי, לא מבעיא למ"ד גזל עכו"ם מותר, אלא אפילו למ"ד גזל עכו"ם אסור אינו חייב להשיב, משום שהנכרי אינו בתורת השבה כמו שכתב רש"י (ועירובין סב). "דגבי ישראל כתוב והשיב את הגזילה, אבל בעכו"ם לא". [וכן פסק הרמ"א אעה"ז סי' כח ס"א והנה"מ שם, והחזו"א ב"ק סימן טו ס"ק מ].

ויתכן לבאר שהשכר שקיבל אברהם על "שהבריה עצמו מן הגזל" אין הפירוש שבאמת היה גזל אילו לא היה משיב, אלא שבעיני העכו"ם שאינם יודעים, שאצלם זה נחשב כגזל, לפיכך החזיר אברהם לפניו משורת הדין כדי לקדש שם שמים ברבים. ובאופן זה לא רק שיש היתר להשיב לעכו"ם אלא יש אף מצוה.

להתייחד עם כסף של חברו...

פעם ישב הגה"צ **רבי ישראל סלנטר** זצ"ל אצל אחד מידידיו, והיה מונח על השולחן סכום כסף גדול שבעל הבית היה עסוק למנות אותו. לפתע קראו לבעל הבית לחדר אחר. מיד עזב גם רבי ישראל את החדר ויצא מחוץ לבית.

כאשר חזר בעל הבית חיפש את רבי ישראל ומצאו מתהלך בחוץ, התפלא על כך ושאל על מה ולמה יצא מהבית? השיב רבי ישראל: הלא על השולחן מונחים מטבעות כסף... תמה הלה: וכי חשוד רבינו בעיני ח"ו?

אמר לו רבי ישראל, מקובלני שכשם שאסור להתייחד עם אשת חברו, כך אסור להתייחד עם כסף של חברו... ובאמת קל וחומר הוא, הלא איתא שרובן [נכשלין] בגזל ומיעוטן בעריות, ואם על דבר שמיעוטן נכשלין, כל שכן על דבר שרובן נכשלין...

עפ"י "אמרי השכל"

"שמה זה ממוזן של צדקה..."

הגרי"ז סלובייצ'יק זצ"ל היה מקפיד מאוד בעניני ממונות והיה נזהר שלא להנות בשום צורה מאותם כספים שעברו תחת ידו בתורת כספים של צדקה. ורק כשהיה ברור לו שהם ניתנו לו כ"מתנה" ללא צד של צדקה, נאות להשתמש בהם.

פעם הביא לו הגאון **רבי יוסף ליס** זצ"ל סך שלוש מאות ועשרים דולר מאחד הנדיבים בשוויץ. לאחר ימים מספר כשנזדמן רבי יוסף ליס להכנס שוב להגרי"ז, הזכיר לו הגרי"ז שאותו ממוזן שקיבל ממנו עדיין שמור אצלו כי חושש שמה הוא ממוזן של צדקה.

כשרבי יוסף שמע על כך, מיהר להודיע לאותו נגיד שיכתוב במפורש שאלו מעות מתנה ולא צדקה. ואכן עשה הנגיד כבקשתו, אבל מכיון שבאותם ימים היה אסור עפ"י חוק להשתמש במטבע זר. כתב לו הנגיד ברמז: "ובענין הש"ך בהלכות צדקה, הרי הם מתנה גמורה" (ש"ך בגימטריה שלוש מאות ועשרים).

רבי יוסף ליס מיהר אל הגרי"ז ומסר לו את המכתב מתוך תקוה שבכך תנוח דעתו. ואולם לאחר ימים הזדמן שוב לביתו של הגרי"ז ושאלו בענין המעות. אמר לו הגרי"ז: "המעות עדיין מונחים אצלי..." הזכיר לו רבי יוסף את מכתב ההבהרה ששלח הנגיד. השיב לו הגרי"ז: הרי בכל זאת מוזכר בלשונו הלכות צדקה.

עפ"י "בנתיבות רבינו"

חישוב להומרה...

כשסיים הצדיק **רבי סלמאן מוצפי** 18 שנה של ניהול עסקי "בית מנחם" בבגדד, חשש שמה אירח במשרדו מידי פעם אורחים פרטיים והגיש להם כיבוד, ואף שבוודאי אם יבקש מחילה מהבעלים ימחלו בלב שלם, בכל זאת החמיר על עצמו ולא סמך על מחילה.

על כן חישב רבי סלמאן ומצא כי בהנחה שביקרו אורחים במשרדו מידי יום ביומו, יגיע לסכום של כמאה דינרי זהב. ואם יפקיד סכום כזה גדול בקופה ירגישו ביתרה ויחזירו לו. מה עשה? קנה בולי דואר בשווי של מאה דינרים והניחם בכספת המשרד, ואיש לא הרגיש בדבר.

עולמו של צדיק

נקי כפיים ובר לבב...

מעשה מופלא סיפר הגה"צ **רבי חיים וואלקין** זצ"ל: "כששמתי כר"מ בישיבת אש התורה, פנו אלי מהנהלת ישוב "מעלה עמוס" וביקשו ממני להתמנות לרב קהילה בישוב לעשרות אברכים שיבואו מירושלים לגור במקום.

נסעתי לרבינו הגרא"מ שך זצ"ל לשמוע את חוות דעתו, האם להתיישב במקום זה. חכך הרב שך בדעתו זמן מסויים ולאחר מכן אמר לי "אתה לא הולך לשם!" מיד הודעתי להנהלה על ביטול התכנית לבוא לכהן כרב בישוב.

לאחר כחודש ימים, הגיע אברך לביתי ומסר לי מעטפה באומרו "הרב שך ביקש למסור לך". פתחתי את המעטפה ומצאתי בתוכה שטר של מאה דולר. לא הבנתי למה ועל מה זה. התקשרתי לאחד מנאמני ביתו של הרב שך והוא אמר לי: "ראש הישיבה חש שנגרמה לך עגמת נפש כתוצאה מביטול התכנית ושמה קופחה פרנסתך על כן שלח לך..."

מאז ובמשך חמש שנים שלח לי הרב שך מאה דולר מידי חודש בחודשו, עד שנלמנתי למשגיח בישיבת אור ישראל בפתח תקוה והייתי מסודר מבחינה כלכלית

הלמות עמלים - ח"ב

לשמור על כבודו של כל אדם באשר הוא !

נלמד מהפסוק: "ונפש כי תקריב קרבן מנחה וגו' והביאה אל בני אהרן" (פרק ב-א,ב)

ובלבד שכבוד הזולת לא יפגע...

באחת ההזדמנויות עמד הגאון **רבי שלמה זלמן אויערבאך זצ"ל** לסדר קידושין לזוג מהעדה התימנית. לפני החופה לחש באוזנו אחד הנוכחים, מהאנשים הנאמנים לו, כי אחד העדים, עד הקידושין, הוא רב מכת "הדרדעים" (הכופרים בקדושת הזוהר).

נוצר מצב קשה ומביך. החופה כבר היתה מוכנה. החתן והכלה מוכנים. הקהל עומד דרוך ומצפה לסידור הקידושין. מה ניתן לעשות ברעעים אלו? מצד אחד אי אפשר לבייש ולהלבין את פני העד ברבים ולמנוע ממנו את התפקיד, מצד שני הוא פסול לעדות.

רבי שלמה זלמן, ברוב פיקחותו, מצא מיד פתרון. הוא פנה לעד ואמר לו: "יש לי בקשה ממך. הואיל ומעודי לא הייתי עד בחתונה, ועז רצוני להיות פעם אחת עד, על כן אבקש ממך שאנו נתחלף בתפקידים. אתה תהיה מסדר קידושין במקומי, ואני אחיה עד הקידושין במקומך..."

אמנם בתחילה ביקש העד להתחמק ולומר שאין זה לפי כבודו של רבי שלמה זלמן, אך מאחר ורבי שלמה זלמן עמד על שלו, לא נותרה לו ברירה, הוא הסכים לקבל את סידור הקידושין והכל על מקומו בא בשלום...

במחיצתם

וכתב רש"י: לא נאמר נפש בכל קרבנות נדבה אלא במנחה, מי דרכו להתנדב מנחה: עני. אמר הקב"ה, מעלה אני עליו כאילו הקריב נפשו. עכ"ל. וכתב בעל הטורים: בעוף ובמנחה לא נאמר לפני ה' כמו בן בקר, לפי שעניים מביאים אותם ומתביישים להביא אותם לפני הכל, ולכך אמר לאהרן ולבניו שאינן בפרהסיא, והזהיר לאהרן לומר שאף הכהן הגדול אל יבזה מנחת הדל.

עד כמה הקפידה התורה על שמירת כבודו של הזולת, ניתן ללמוד ממה שאמרו חז"ל בגמרא (סוטה לב): מפני מה תיקנו תפלה בלחש? כדי שלא לבייש את עוברי עבירה שהרי לא חילק הכתוב בין חטאת לעולה [כלומר: קרבן חטאת הבאה על עבירה בשוגג וקרבן עולה הבאה בנדבה, שתיהן נשחטין בצפון העזרה, והכתוב לא ייחד מקום מיוחד לשחיטת החטאת, זאת כדי שלא ידעו שהאדם מביא חטאת על עבירה שבידו ויתבייש. ומטעם זה תיקנו גם תפלה בלחש בשביל עוברי עבירה המתוודים בתפלתם שלא ישמעו אותם אחרים ויתביישו].

אלא שלכאורה תמוה: הרי גם בלי תקנה זו יש להתפלל בלחש, כפי שכבר אמרו חז"ל (ברכות כד): כל המשמיע קולו בתפלתו הרי זה מקטני אמנה, וכל המגביה קולו בתפלתו הרי זה מנביאי השקר נמצא שגם בלי תקנת חכמים, שלא לבייש, היו צריכים להתפלל בלחש!?

וישנה נפקא מינה להלכה בין שני הטעמים. שאם התפלה בלחש מצד שלא לבייש עוברי עבירה, הרי כשמתפללים ביחידות רשאים להגביה קולם. אולם אם התפלה בלחש מטעם שלא יראה כקטני אמנה, הרי גם כשמתפלל ביחידות אסור לו להגביה קולו.

שאלה זו שאל **המהרש"א** (וכן בספר **באר שבע**). ותירץ המהרש"א, שרק לאחר שתיקנו חז"ל תפלה בלחש כדי שלא לבייש בעלי עבירה המתוודים בתפלתם, אזי מי שמגביה קולו בתפלתו יותר מאחרים הרי הוא מקטני אמנה.

עוד נוכל לתרץ, שמה שאמרו המגביה קולו בתפלתו הרי זה מקטני אמנה, זה רק באופן שצועק יותר מהרגיל, אבל המתפלל בקול רגיל באופן שמשמיע לאזניו ולסביבתו הקרובה, עליו לא נאמר שהוא מקטני אמנה. ובכל זאת תיקנו חז"ל שיתפלל בלחש ללא השמעת קול, שלא ישמע העומד לידו, כדי שלא לבייש עוברי עבירה המתוודים בתפלתם.

תוכחה ומחאה

להוכיח ולמחות [בדרכי נועם] על כל חטא ועול שרואה אצל הזולת כדי להסיר ממנו מבשול !

נלמד מהפסוק: "חטאת הקהל הוא - אשר נשא יחטא" (פרק ד-כא,בב)

וכתב בעל הטורים: חטאת הקהל הוא וסמיך ליה אשר נשיא יחטא, לומר כל שבידו למחות ואינו מוחה מעלה עליו הכתוב כאילו הוא חטא. עכ"ל. וכמו שאמרו חז"ל (שבת נד): כל מי שאפשר לו למחות באנשי ביתו ולא מיחה, נתפס על אנשי ביתו [נכשל בעוונם], באנשי עירו נתפס על אנשי עירו, בכל העולם כולו נתפס על כל העולם. וכן מבואר בגמרא (סנהדרין כח) מי שיש בידו למחות בחברו ואינו מוחה נכשל בעוון חברו.

בפרשת כי תשא קראנו שמשה רבינו מבקש מהקב"ה "ילך נא ה' בקרבנו כי עם קשה עורף הוא". וצריך להבין איזו הצדקה זו מה שהעם קשה עורף, שעל כן "ילך ה' בקרבנו", הלא אדרבה, זו סיבה שלא ילך!?

אלא ניתן לבאר, עפ"י מה שידוע מדברי חז"ל שישראל לא עשו את העגל אלא ה"ערב רב" שעלה עמם. [דכתיב "חטא העם הזה" וכל מקום שנאמר "עם" הוא ערב רב] ובכל זאת נענשו ישראל משום שלא מיחו בהם.

מענה י"ל, שזה מה שאמר משה להש"ת "ילך נא ה' בקרבנו" - בקרב ישראל, כי הרי ישראל לא חטאו, אלא ה"ערב-רב" ומה שלא מיחו בהם זה משום שהם הערב רב, "עם קשה עורף", וממילא לא ישמעו לתוכחה וקיימא לו, "כשם שמצוה לומר דבר הנשמע כך מצוה שלא לומר דבר שאינו נשמע".

באחת משיחותיו אמר **כ"ק האדמו"ר מקלויזנבורג:** מצינו בנח עליו נאמר "איש צדיק תמים היה בדורותיו" שיש דורשין אותו לגנאי, אילו היה בדורו של אברהם לא היה נחשב לכלום. מה ההבדל בינו לאברהם? אלא אברהם לפי שהוכיח את בני דורו, היה שנוא עליהם, בניגוד לנח שלא הוכיח ולכן נחשב למכובד וצדיק כדברי חז"ל (כתובות קה): "האי צורבא דרבנן" וכו' עיי"ש. זהו שרומז הכתוב, שאם היה נח חי בדורו של אברהם ולומד מדרכיו, וכמוהו גם כן אינו חוסך שבט מוסרו מבני התקופה, בוודאי "לא היה נחשב לכלום" בעיניהם, ואין ספק שהיו מזלזלי בו.

דברי תוכחה ומחאה...

בתקופה שהיה **כ"ק האדמו"ר מקלויזנבורג - רבי יקותיאל יהודה הלברשטאם זצ"ל** עסוק בחיפוש אחר מקורות כספיים למימון בנייתו של בית החולים בנתניה, הגיע לביקר במדינת בלגיה, שם קיווה להשיג מעשירי המקום עזרה ממשית רבה.

ואולם כשעמד ודיבר ברבים, מצא לנכון להשמיע דברי תוכחה ומחאה נוקבים ומייסרים, על פרצות שונות בצביון החיים היהודיים שנפרצו בקהילות הקודש. הוא מוחה בכאב עצום על שהבליעו בישיבה פלונית לימודים חיצוניים של בית ספר תיכון, כמו על ההרגל שהשתבש לאחרונה לדבר בלשון עם לועז, והליכה בחוקות הגויים.

הרבי ידע בבירור, שדבריו לא ינעמו לאנשי ה"מאה" שהם ג"כ בעלי ה"דעה". וכי מקפח עכשיו במו פיו את הסיכוי להשיג מהם ממון לצורך בנין בית החולים, אולם כל זה לא עיכב אותו מלמלא חובתו כלפי שמיא. **לפיך האש**

אחריותו של השומר...

באחת המערכות הקשות של היהדות החרדית למען כבוד שמים שניהל **רבינו הגרא"מ שך זצ"ל** בחירוף נפש, שאל אותו אחד ממקורביו: "על מה החרדה הגדולה הזאת עד דיכדוכה של נפש, וכי ראש הישיבה הוא ה"בעלים" על ענין זה?"

ענה לו הרב שך במתק שפתיו: "איני הבעלים אלא השומר בלבד. ודוקא משום כך כפולה אחריותי ומכופלת... אילו הייתי הבעלים, היה בידי לוותר או להתרשל. אבל השומר אינו הבעלים, ואם יתרשל פושע הוא..." **קנין תורה**

זמי כעמך ישראל

בין איש לרעהו – סיפורים בני זמננו

לפני ש'כסף-קטן' יהפוך ל'כסף-גדול'! / אחד הרבנים

מה המילה הנרדפת לכסף?

"מריבה"...

עובדה. נקודת חיכוך מרכזית בעניינים שבין אדם לחבירו - נקראת "כסף" אך כדי שאדם יוכל להתמודד עם הניסיונות הלא פשוטים שמביא אתו הכסף, חובה להחדיר יסודות איתנים בעניינים שבין אדם לחבירו החל מהגיל הרך!

ילד שיודע לפרגן לחבר שלו "ביסלי", ידע **בבחור** לא להעמיד את "השווער" מול ניסיון בלתי אפשרי, וגם ידע **כאברך** לפרגן לשכן שלו תוספת בנייה...

איננו עוסקים בתאוריות כי אם בעובדות. סיפורים לא חסרים, חלקם מתפרסמים מידי פעם מעל במה זו. יש לנו גם משוב ממאות מחנכים ברחבי הארץ, אך לי די בעובדה שכאשר אנו מבקרים במוסדות החינוך - לאורך השנה כולה - מגיעים ילדים בריצה ומודים על תוכנית הלימוד בנושאים שבין אדם לחברו. כבר מעדינות פניהם מבחינים כיצד הלימוד העקבי בחוברות משפיע לטובה! ילדים אלו יגדלו ללא ספק ליהודים שיקדשו שם שמים בכל מקום שהם!

* * *

"כסף" הוא חפץ פיזי. לכסף אין רגשות. האסון שממית הכסף הוא נורא ואיום. תסמרנה שערות ראש מסיפורים שהגיעו ומגיעים לשולחנו, אך תמיד השתדלנו שלא לעסוק כאן בצד השלילי - כי אם בצד החיובי.

כל הבעייתיות הקשורה לכסף יונקת את כוחה אך ורק ממידת ה"אנוכיות" - ובכך יש לטפל באופן שורשי כבר מגיל קטן! אנחנו מספיק בוגרים כדי לקלוט שבכל בעיה יש לחתור לעומק כדי לגלות את **שורשי** הבעיה, כי ללא "טיפול שורש" הציפוי החיצוני לא יחזיק מעמד.

זה גם האופן בו אנו רואים את "משבר הדיור". הדור הצעיר משוכנע ש"משבר הדיור" בארץ התחיל לאחרונה. אך היותר מבוגרים שביננו זוכרים כיצד גם לפני עשרים ושלושים שנה דיברו באותן מילים על "משבר הדיור" (תעלעלו בעיתונים ישנים!) ומזה אתה למד שגם בסוגיה ממונית זו יש לחתור לשורשים הנפשיים של המצוקה, ולא להסתפק בהסתכלות חיצונית.

* * *

באחת השנים, לאחר פורים, פורסם בעלון הקטע הספק-משעשע הבא. לא יאמן שחלפו מאז יותר מעשר שנים והקטע נותר אקטואלי לחלוטין!

הנה הוא בפניכם - ללא כחל ושרק:

מדינת ישראל

משרד האוצר

קרית הממשלה, ירושלים

לכבוד "מכון אהבת אמת"

בתשובה לפנייתכם אודות עמדת המשרד ביחס לרכישת יח"ד על ידי זוגות צעירים במדינת ישראל, הננו להודיעכם כי המדיניות הנוכחית (מגובה בהחלטת ממשלה 019/2011 שהתפרסמה ברשומות) הינה כי לדלי יכולת וחסרי אמצעים **אסור להינשא**.

בכבוד...

* * *

החל מהרגע בו התפרסם המכתב המחריד, לפיו אסור לעניים להקים בית בישראל החלה להתגבש "אם כל ההפגנות" מול משרדי הממשלה בירושלים. מיליון איש כיתרו את גבעת-רם בסגר מוחלט. ראש הממשלה הוברח מהאזור באמצעות ההליקופטר שפינה את שר האוצר לאשפוז במחלקה הקרדיולוגית של "הדסה". הנגיד שכח את העברית שרכש בארץ, וסגן שר האוצר החרדי התפטר. האורתודוקסים של ארה"ב הודיעו על החרמת מוצרי יבוא מישראל, וקנאי 'סטנפורד היל' שבלונדון חטפו את השגריר הישראלי ונעלו אותו בשטיבל של הרב דומב.

נשמע הזוי?

בהשפעת הפורים שחלף עלינו לטובה, הרשינו לעצמנו לחבר כמה שורות בדיוניות. אך כאשר מבקשים לנחות למציאות האמיתית, מגלים שהמצב הרבה יותר מחריד ומזעזע!

"בעלי אמר לי" זועקת לעברנו שדכנית כאובה "שלדעתו האנשים החרדים המסודרים כלכלית סבורים שאין לעניים זכות להתחתן! מה פתאום שהם ירשו לעצמם לחיות ולהתחתן כמו כולם!!"

למסקנה זו הגיע בעקבות כמה סיפורים כואבים אותם גם הניחה השדכנית לפתחנו, בבקשה נמרצת להביא את הדברים לידיעת הקהל הרחב.

היא מתייחסת ללחץ החברתי אותו יוצרים אנשים נגד משפחות שמשתדלות להשיא את ילדיהן עם מה שיש להן. סיכומן של התגובות שנשמעו מפי אנשים הביא את בעלה למסקנה הנ"ל לפיו בעצם אסור לעניים להתחתן. מציאות זו הינה חמורה הרבה יותר מאשר לו הייתה הגזירה נוחתת עלינו מכיוון משרד האוצר. שכן יותר קל להילחם עם אויב חיצוני, מאשר עם אויב פנימי שהוא חלק בלתי נפרד מהקהילה שלך.

היית מעורב בסיפור שקשור לבין אדם לחבירו? שמעת ממקור ראשון?
ספר לנו עכשיו! פקס: 077-7671812 דוא"ל: ahavemet@012.net.il

מה ששנא עליך אל תעשה לחברך - וגם חייך אליו